

M. T. B. COLLEGE, SURAT
Manuscripts Library

No. ^{Ref.}
Ser. 570

Title: *Apurva Vāda*

Salve

अपूर्वकादः — incomplete.

:	Apārva-vāda	:	Title
:	Gadādhara	:	Author
:	:	:	Editor
:	:	:	Year, Vols.
:	:	:	Publisher
570	:	:	Remarks

सप्रगर्भं मण्डपं मञ्जरीम्
प्रमृष्टं नन्दं दीप्तकरोत्तमम्
प्रतिरूपकम् मण्डपम्
मण्डपम् मण्डपम् मण्डपम्
मण्डपम् मण्डपम् मण्डपम्
मण्डपम् मण्डपम् मण्डपम्
मण्डपम् मण्डपम् मण्डपम्
मण्डपम् मण्डपम् मण्डपम्

570

अपूर्ववाद

पदेत्तु प्रवृत्तिवमात्रं विध्यर्थः तदेव प्रथमतो गृह्यते ॥ ननु यागस्य कारणं व्यापारं विना नुपपन्नमि
 तिकोर्थः क्रियते तदुच्यते ॥ नाद्यः ॥ सर्ववृत्तिरूपकारणत्वे उत्तरवृत्तिरूपव्यापारस्याहेतुत्वात् ॥ का
 रणवृत्त्यकारणतावच्छेदकरूपतया नित्यत्वाच्च न द्वितीयः विधिप्रत्ययेनैव तद्वोधनात् ॥ न च कार
 णव्यापारव्याप्तमिति वाच्यं ॥ विषये बाधकानां वेनाप्रयोजकत्वात् सहचारग्रहेणैव व्याप्तिकल्प
 ने ऐन्द्रियककारणस्याप्यनुभावोदेरतीन्द्रियव्यापारदर्शनादुदादेः पृथगीन्द्रियव्यापारस्यात् ॥ न
 च प्रायश्चित्तान्यथानुपपत्तिरेवमानमिति वाच्यं प्रायश्चित्तानां फलप्रतिबंधकत्वेनापि तदुपपत्ति
 संभवात् ॥ न च प्रायश्चित्तस्य प्रतिबंधकत्वे तन्नाशानंतरं फलोत्पत्तिप्रसंग इति वाच्यं ॥ प्रायश्चित्त
 स्य धर्मसंबन्धेन सत्त्वात् ॥ तद्धर्मस्यैव वा प्रतिबंधकत्वात् ॥ एवं कीर्तनादावपि ॥ प्रायश्चित्तादेन

सः प्रतो न न वति ॥ धर्महरति कीर्तनादित्यादेशप्रक्रियाफलनाश्रवतीत्यर्थः ॥ अथ प्रत्यक्षेण
 दिव्यापारं चक्रसंयोगो होचिरधस्तस्य व्यापारसंबेकारणव्यापारं च विना न कारणं नैतिरु
 पाध्यन्यव्यतिरेकायां व्यापारवधारणाद्यागस्य चिरधस्तेन व्यापारकल्पना ॥ न च चिरधस्तस्य
 व्यापारवत्त्वे यथान्यव्यतिरेकाग्रहीतव्यापारचमुपाधिरिति वाच्ये ॥ अनुत्तरे व्याध्या व्यापक
 वात ॥ संस्कारस्य प्रतिहेतुत्वान्यव्यतिरेकयोगीहीतुमशक्नोति ॥ न च प्रयोजकत्वं ॥ यागेयदि
 चिरधस्तस्येति व्यापारवात्स्यात्सुर्जसाधनतस्यादिति विपक्षे बाधकात् ॥ चिरधस्तस्य स
 व्यापारकत्वे ॥ अत्र यच्चिरधस्तस्य कार्यानुक्तव्यापारनिर्नतत्कार्यकारणमितिसामान्यमुमु
 स्वीव्याप्तिरतो न सिद्धिः ॥ न चैन्द्रियकस्यातीन्द्रियका व्यापारचनियमः ॥ अप्रयोजकत्वात् किंच स

वचिरधस्तस्य एव प्रवेशो ननु सर्वत्र कारणात्तायाः अन्यथा प्राप्ताकार एव विज्ञपेरन्निति ॥ ना
 व्यवधानात्कतयाऽपूर्वसिद्धिः ॥ न च पूर्वानुगीकारे तत्त्वज्ञानवत्कर्मणस्वर्गादिकं स्यात् ॥
 च न मिथ्याज्ञानवासनापि स्वर्गहेतुरिति वाच्ये ॥ पूर्वोत्पन्नकर्मणा तच्च ज्ञानवतोपि नो जाति
 रिति चेन्न ॥ मिथ्याज्ञानजन्यवासनाकालोत्पन्नकर्मणा एव स्वर्गादिजनकान्यपगमात् ॥ न
 च पुराणदः पुराणमाप्नोतीति श्रुतेर्यागादेर्नष्टतया दानासनवात् ॥ अष्टसिद्धिरिति वाच्ये ॥
 यागविषयकं ममस्वर्गजनयत्विती जाविशेषस्यैव फलजनकत्वात् ॥ पुराणपदेन यागादिधुं
 सस्यैव विवक्षितत्वात् ॥ अस्तु वा यागादिधुं सो व्यापारः ॥ नियतः पूर्ववर्तिन एवा न्यथा सि
 द्धित्वकल्पनापेक्षयाऽतिरिक्तधर्मकल्पने अनन्यथा सिद्धिस्तस्य नियतपूर्ववर्तिवस्य च ॥

वा
 र्गसाधनत्वं न स्वर्गप्राक्कालवृत्त्यन्ताभावप्रतियोगितानवच्छेदकधर्मचंग्यागे बाधात् ॥ अतः कालि
 कस्य जन्मान्तरसंबन्धेन तच्चेवाच्यं ॥ स्वजन्मान्तरस्य तच्चेनैव कारणमिति चिन्धसाकारणा
 कार्यसंनवद्वयपूर्वसिद्धिः इति चेन्न ॥ तर्कः ॥ मूलकव्याप्तेरप्रयोजकत्वात् ॥ अतः साध्यत्वं प्रका
 र्यप्रमाविशेषत्वानां संदिग्धोपाधिचसंनवेन निरुपाधिकतर्कस्याप्यभावात् ॥ अतीदियति
 रिक्तपदार्थकल्पने गौरवरूपबाधकसत्वात् ॥ न च व्यापारभावे फलानेत्येव अदृष्टस्वीकारेऽपि सप्र
 यविशेषतस्य जन्मकत्ववन्निर्वाणारकस्य यागादेः समयविशेषस्वीकारेणैव स्वर्गजनकत्वात् ॥ न
 च क्रियाविशेषं प्रति अदृष्टवरात्मसंयोगे हेतुसदवच्छेदकतया अदृष्टसिद्धिरिति वाच्यं ॥ यागादि
 महात्मसंयोगे नैव तत्सिद्धेः ॥ समवायिकारणो विनिर्गुणदवस्थस्य अव्यवहितचक्षुः संयोगात्

कारणीभूतप्रागभावप्रतियोगिवात् ॥ न च प्रत्यात्मनियमादुक्तेरित्यादि श्रुत्या व्यापार
 स्पफलसामानाधिकरण्यसिद्धिः ॥ तत्र तत्र कृतगयाश्राद्धादौ ध्वंसस्य तदसंनवात् अदृष्टमे
 कं कल्पत इति वाच्यं ॥ तत्र यथोक्तश्रुत्या फलजनकत्वेन सिद्धस्य यागजन्यत्वेन च सिद्धस्य ध्वं
 सस्य फलजनकत्वमात्रकल्पनायां लाघवमित्यस्यापि सुवचत्वात् ॥ न च ध्वंसस्य व्यापारत्वे फ
 लानेत्येव ॥ समयविशेषस्यैव सकारिण्यप्यगमात् ॥ पितृश्राद्धतत्सुखविशेषस्यैव नानाध्वंस
 स्यैव प्रतिबंधकत्वात् ॥ न वदुः अदृष्टस्वीकारेऽपि तत्र सुखविशेषस्यैव नानाध्वंसस्यैव फल
 मात् ॥ पितृश्राद्धतत्सुखकालोत्पन्नध्वंसस्यैव जनकत्वान्यप्यगमात् ॥ ननु पितृदृश्यक
 कृतगयाश्राद्धादिनामुक्तस्यापि फलप्रसंग इति ॥ अत्र केचित् ॥ कर्मनाशाज्जलजलस्य

कल्पनेजोवात्॥ ननुप्रतियोगिध्वंसयोरेकत्राजनकच नियमात्कथं ध्वंसस्य व्यापारश्च॥
 विनिगमना विरहः॥ यागस्य कारणतायां वेदस्यैव प्रमाणत्वात्॥ न च व्याघ्रोपाना नावः
 राद्वध्वंसप्रत्यक्षेण वृक्षव्यापारत्वादिति वाच्यं तत्र नूद्वध्वंसस्यैव श्रोत्रमनः संयोगस्यै
 व्यापारकत्वात्॥ उक्तयोरपि नियतपूर्ववर्तिता नन्यथा सिद्धव्योः सत्त्वात् इति चेन्न॥ तादृ
 शव्याघ्रोपाना नावात्॥ न च यत्र यस्य ध्वंसः कारणं तत्र तत्प्रागभावोपीति प्रागभावस्यापि
 कारणतापत्तिः॥ दुग्धध्वंसजन्ये दधिप्रियाहानध्वंसजन्यमुक्तौ च व्यतिचारः॥ न चैवं
 यागस्य प्रतिबंधकत्वापत्तिकारणी नूतनाभावप्रतियोगिवादिनिवाच्यं संसर्गभावत्वेन
 हेतुत्वे तथा चात्॥ अक्षरमप्यत्यंताभावघटितं वाच्यं॥ अन्यथा स्वस्यापि प्रतिबंधकत्वापत्तिः

संयोगनशादीनामपि अश्वमेधादीनां उक्ते ज्ञानकत्वात् प्रतिप्रसंगः॥ एवं कीर्तनाभावपि
 बोध्यं॥ यद्वा कृतप्रायश्चित्तकपुरुषांतरीयगोवधान्यतज्जन्यफलत्वेन प्रतिवध्यता॥ तत्र
 प्रायश्चित्तत्वेन प्रतिबंधकता इति न प्रतिवध्या प्रतिसिद्धिः॥ न वा तत्प्रायश्चित्तकपुरुषांतरी
 यकर्मणः फलानुत्पत्तिः॥ तत्र प्रायश्चित्तध्वंसस्य प्रतिबंधकत्वेन वृत्तेः॥ एवं कीर्तनाभाव
 पि बोध्यं॥ केचित्तु॥ अकृतकप्रायश्चित्तककर्मत्वेन फलजनकत्वं॥ कृतप्रायश्चित्ते तु त
 स्य कारणत्वाभावादेव फलानावः॥ येन प्रायश्चित्तस्यादृष्टजनकत्वं च याज्यपेयते
 तेन संबंधेन प्रायश्चित्ताभाववत्कर्मत्वेनैव हेतुचोपगमात् प्रतिप्रसंगतत्वात्॥ अदृष्टफ
 लजन्योत्तरकालं कृतप्रायश्चित्तस्य कर्मणोऽकृतप्रायश्चित्ताभावेन फलानुत्पत्तिः

गीदिकर्मनायतया दृष्टसिद्धिः ॥ न चैतत्कर्माभावस्य फलप्रतिकारणत्वं तस्याशुविनाशोत्था
 त्कर्माभावस्यापि तत्र सत्त्वात् ॥ न च यागादिजन्यफलप्रतिकर्मनाशजलस्य गीदिरूपकर्म
 धंस एव प्रतिबंधक इति वाच्यं - यागादिजन्यफलत्वावच्छिन्नं प्रति तत्र यागजन्यफलं प्रति बा
 नाद्यः ॥ कर्मनाशास्पृशेति रक्तयागस्यापि फलानुपपत्तिप्रसंगात् ॥ न द्वितीयः ॥ अत्र सि
 द्धेः ॥ एवं प्रायश्चित्तस्य ज्ञेयतधुंसोदः प्रतिबंधकं चेत् उक्तविकल्पसहचारात् ॥ एवं कीर्तनान
 यतया तत्सिद्धिः ॥ अत्र दृष्टकल्पने जलस्य र्शप्रायश्चित्तकीर्तनानां तत्र दृष्टस्यैव नाना
 कचान्नानुपपत्तिरित्याहुः ॥ तत्र गोवधदुःखत्वावच्छिन्नं प्रति धुंसादीनां प्रतिबंधकत्वं
 ॥ प्रकृतप्रायश्चित्ते तु गोवधाव्यक्तीनामुत्प्रेजनकचान्नातिप्रसंगः ॥ एवं कर्मनाशाजल

॥ श्रीवक्रतुंडाय नमः ॥ स्वर्गकामोऽश्वमेधेन यजेतेत्यत्र यागस्य स्वर्गसाधनत्वं बोध्यते ॥ तत्र साधनं अत्र न्यथा
 सिद्धिनियतपूर्ववर्तिनं प्राशुविनाशिनो यागादेव्यापारं विनानुपपन्नमिति व्यापारत्वेनादृष्टसिद्धिः ॥ त
 त्रयागत्वेन न स्वर्गत्वावच्छिन्नं प्रतिजनकताव्याप्तिचारव्यागं विनापि गंगास्तानादिना तसंभवात् ॥
 न च विज्ञातीयस्वर्गत्वेन कार्यता अश्वमेधत्वेन कारणता वाच्या प्रथमं वैजात्यानुपस्थितेः कार्यकार
 णत्वावाग्रहावकिंतु स्वर्गवृत्तसामान्याधिकारस्येन प्रथमं कार्यकारणत्वावग्रहः उत्तरकालं दृष्ट
 रणिमणिन्यायेन वैजात्यकल्पनमिति प्रांभः ॥ केचित्तु साध्ये एकत्वं धर्मः ॥ साध्यमिष्टमिष्टाविषयो
 यस्य तेन स्वर्गस्य यागसाध्यत्वं अत्र साध्यत्वं व्याप्यत्वं व्याप्तिश्रयागवद्व्यावृत्तिचरूपग्राह्यं ॥ सा
 चावच्छेदकं ब्राह्मणं हि तुं शक्यते साधनं ब्रह्म तत्तत्कारणं तरेण वेत्यपि वदंति ॥
 वि३